

-
- ❖ **Kvalitativne i kvantitativne metode**
  - ❖ **Indukcija i dedukcija**
  - ❖ **Analiza i sinteza**
  - ❖ **Apstrakcija i konkretizacija**
  - ❖ **Generalizacija i specijalizacija**
  - ❖ **Deskripcija**
  - ❖ **Klasifikacija**
  - ❖ **Kompilacija**

Kvantitativne i kvalitativne metode

I. Kvantitativne metode

- Količina nečega unutar posmatrane celine
- Za cilj imaju da numerički predstavu neku pojavu
- Zasnivaju se na numeričkom merenju i statističkim metodama
- Ovakva istraživanja su preduslov za izvođenje generalizacija i predviđanja
- Apstrahovanjem pojedinačnih slučajeva dolazi se do opšteg ili se potvrđuje hipoteza
- Rezultati su u vidu tabela, grafikona i drugih numeričkih vidova prokazivanja rezultata

- **Kvantitativna analiza se može realizovati kao:**

- 1. Deskriptivna statistika**

- utvrđuje se učestalost varijabile, mere se glavne tendencije

- 2. Inferencijalna statistika**

- Ocenjuje se značaj podataka i rezultata

- 3. Prosta povezanost**

- Utvrđuje se veza između dve varijabile

- 4. Multivarijantna analiza**

- Simultana analiza više varijabli

● Kvalitativne metode

- Opisuje se kvalitet pojave
- Najčešće se primenjuju u društvenim naukama
- Cilj je često razumevanje iskustva i ponašanja ljudi, grupa i organizacija ili fenomena koji su kontekstualno zavisni
- Obuhvata čitav niz različitih pristupa kojima se iz različitih uglova pokušava tokom empirijskog istraživanja pronaći smisao ili objašnjenje predmeta istraživanja
- Koriste se najviše metode studija slučaja ili komparacije ali istraživač često mora sam da izabere i/ili osmisli metode i tehnike koje koristi
- Koriste se pre svega reči i tekstualno opisivanje

Razlike između kvantitativnog i kvalitativnog istraživanja

• Kvantitativni stil

- traže se uzročno-posledične veze
- Naglasak na verifikaciji i objašnjavanju
- Merenje pod kontrolisanim uslovima
- nacrt istraživanja određen pre istraživanja
- Strukturisane i nefleksibilne metode
- instrumenti su standardizovani
- veliki uzorak
- Generalizacija izvedena iz jedinica populacije
- statistička obrada podataka

• Kvalitativni stil

- holističko proučavanje fenomena
- Naglasak na razumevanju
- Opservacija u prirodnim uslovima
- nacrt istraživanja fleksibilan
- evoluiraju tokom istraživanja
- Nestrukturisane i fleksibilne metode
- istraživač je osnovni instrument
- mali uzorak
- Generalizacija iz osobina i konteksta pojedinih slučajeva
- narativno opisivanje i interpretacija

Indukcija i dedukcija

I. Indukcija:

- Na osnovu empirijskog posmatranja pojedinačnih činjenica i slučajeva dolazi se do opštih zaključaka
- Ne polazi se od teorije već se prate dobijeni rezultati i traže zakonitosti
- Svi analizirani podaci trebaju da se uklope u postavljenu hipotezu.
- U koliko se neki pojedini slučaj ne uklapa, hipoteza se dopunjuje ili modifikuje tako da obuhvata sve rezultate.
- Pouzdanost metode zavisi od:
  - Broja istraženih slučajeva
  - Reprerentativnosti analiziranih slučajeva
  - Pouzdanosti prikupljenih podataka
- Najčešće se koristi statistička metoda.

2. Dedukcija:

- Na osnovu opštih stavova i teorija izvode se posebni i pojedinačni zaključci.
- Dedukcija pretpostavlja opšta znanja na osnovu kojih se saznaje ono opšte ili pojedinačno.
- Polazi se od teorije na osnovu koje se vrši predviđanje, tj. postavlja hipoteza, zatim sledi verifikacija (provera) teorije. Pozitivnom verifikacijom hipoteze dobijaju se nove činjenice.
- Indukcija predstavlja početni a dedukcija zavrni proces u saznanju određenog fenomena.
- Indukcija i dedukcija se međusobno ne isključuju već mogu da se kombinuju.

```
graph TD; A[činjenice] -- indukcija --> B[teorija]; B -- dedukcija --> C[predviđanje]; C -- verifikacija --> D[činjenice];
```

činjenice

indukcija

teorija

dedukcija

predviđanje

verifikacija

činjenice

Analiza i sinteza

I. Analiza (= raščlanjivanje)

- Iz celine se izdvajaju bitne komponente i posmatraju se odnosi između njih. Saznavanjem tih odnosa dolazi se i do saznanja o celini.
- Postoje 4 vrste analize:
  1. **Strukturna:** otkriva se koji su sve činioци pojave ili predmeta.
  2. **Funkcionalna:** osvetljava međusobne odnose elemenata. Mogu biti: kvantitativni, kvalitativni, statički, dinamički, uzročno-posledični...
  3. **Komparativna:** upoređuje strukturne i funkcionalne karakteristike 2 ili više predmeta ili pojava
  4. **Genetička:** usmerena je na otkrivanje porekla i razvoja pojave. Posmatra se kretanje kvaliteta i kvantiteta njenih elemenata u prostoru i vremenu.

2. **Sinteza** (= spajanje, povezivanje)

- Metoda koja povezuje elemente u integralnu celinu koja izražava neko novo saznanje.
- Dolazi uglavnom nakon analize koja je pojavu raščlanila na delove i stavlja ih u drugačije odnose, ili im menja osobine ili dodaje nove činioce i tako dobija novu celinu.
- Analiza i sinteza se često smatraju delovima istog analitičko-sintetičkog metoda.

Apstrakcija i konkretizacija

I. Apstrakcija (=izdvajanje)

- Proces izdvajanja opšteg iz posebnog i posebnog iz opšteg.
- Primenjuje se kada se ispituju izdvojene karakteristike neke pojave.
- Dok analiza raščlanjuje pojavu na činioce, apstrakcija izdvaja samo neke karakteristike da bi se one objasnile i odredio njihov značaj. Zato ovom procesu uvek prethodi analiza.
- Apstrakcija stvara osnovne uslove za definisanje pojmova, generalizaciju i primenu metode modelovanja.

2. **Konkretizacija** (=dodavanje)

- Postupak u kome se apstraktnom pojmu dodaje jedna ili više elemenata kako bi se približio konkretnom pojmu.
- Pošto se u ovom postupku dodaju ili menjaju elementi pa samim tim i sadržaj pojma, konkretizacija je osnova za eksperimentalne metode.

Generalizacija i specijalizacija

I. **Generalizacija** (=uopštavanje)

- Misaoni postupak u kome se ide od posebnih obeležja ka opštim. Traži se šta je opšte i značajno u velikom broju pojedinosti.
- Generalizacija može da bude:
  1. **Statistička**: rad se na velikom broju uzoraka (uzorci moraju da budu reprezentativni)
  2. **Analitička**: traži se šta je zajedničko u elementima
  3. **Transferabilna**: istražuju se slučaj čiji rezultati bi trebalo da budu očekivani i u drugim sličnim slučajevima

2. **Specijalizacija** (=sužavanje)

- Ide se od opšteg i de u pravcu saznanja posebnih i pojedinačnih odlika predmeta ili pojave.
- Proces koji se posebno koristi pri klasifikaciji

● **Klasifikacija:**

- Sistemska i potpuna podela opšteg pojma na posebne pojmove.

● **Deskripcija**

- Proces jednostavnog opisivanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu, kao i njihovih odnosa i veza ali bez naučnog tumačenja i objašnjenja.
- Posebno se primenjuje u inicijalnoj fazi istraživanja, poto je osnova a svako dalje istraživanje.

● **Kompilacija:**

- Preuzimaju se tuđi rezultati, opažanja i stavovi ali je cilj da se dopuni drugom metodom i tako da sopstevni doprinos pojavi koja se istražuje.